

Клещова О. Є. Поетичний і музичний талант Андрія Кузьменка // Zbiór raportów naukowych. „Literatura i kulturoznawstwo. Projekty naukowe” . Wykonane na materiałach Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji 27.02.2015 – 28.02.2015 roku. Sopot. / Сборник научных докладов. Филология и культурология. Научные предложения. Сопот. – Warszawa : Wydawca: Sp. Z o.o. „Diamond trading tour”, 2015. – Str.114 – 118.

ПОЕТИЧНИЙ І МУЗИЧНИЙ ТАЛАНТ АНДРІЯ КУЗЬМЕНКА

Стаття присвячена дослідженню пісенної творчості українського співака-патріота, композитора, соліста гурту „Скрябін” – Андрія Вікторовича Кузьменка. Виокремлено п'ять основних типів лінгвокультурем (на матеріалі пісенного тексту „То є Львів”).

***Ключові слова:** пісня, поетичний текст, мова і культура, концепт, лінгвокультурема.*

Пісня – це поезія, покладена на музику. Поетичний текст насичений певними образними засобами. Образність – категорійна ознака поетичної мови, яка виявляється в тому, що слова в художньому творі становлять в сукупності **складне значеннєве плетиво** [1, 3]. Образність поетичної мови пов'язана з текстовою актуалізацією, семантичним та естетичним розгортанням у її просторі поетичних образів – особливої форми естетичного освоєння й відображення світу... [2, 303].

Сучасна мовознавча наука потребує комплексних праць, які б досліджували мовну палітру сучасної української пісні та мовну особистість автора-виконавця. Адже нам є чим пишатись: чудові, глибокі за змістом, тексти сучасних пісень українських музичних гуртів „Океан Ельзи”, „Скрябін”, „Бумбокс”, „Друга ріка”, „Тік”, „Танок на майдані Конго” та інші.

У плані дослідження досить цікавими, на нашу думку, є новотвори-оказіоналізми на позначення назв популярних музичних гуртів, поява яких детермінована передусім прагненням до чогось нового, експресивного та

нестандартного, наприклад, виконавців пісень гурту „Океан Ельзи” молодіжна аудиторія та журналісти „охрестили” „океанами”, гурту „Скрябін” – „скрябами”, учасників групи „ВВ” – „вевешниками”, гурту „Танок на майдані Конго” – „танками” або „конглоезцями” [3, 237].

На одному з українських веб-сайтів у статті Дар’ї Анцибор „Як українські виконавці володіють українською? А кому варто звернутися до репетиторів?” (6 лютого 2008) читаємо: „... ліпше за всіх українську знає Андрій Кузьменко і Святослав Вакарчук. А от Андрій Хливнюк українську використовує радше як іноземну”.

Когнітивний підхід до вивчення явищ поетичної мови актуалізував уживання такого корелята-терміна до поняття образ, як концепт, який постає як більш абстрактна категорія ментального рівня, що є вочевидь словесно-семантичним узагальненням образу чи групи образів у межах художнього твору [2, 303].

Концепт культури в метамові сучасної лінгвістики – це ніби згусток культури у свідомості людини; те, у якій оболонці, у якому вигляді культура входить у ментальний світ людини; а з іншого боку – за допомогою чого входить людина в культуру, а часом і впливає на неї.

Саме з погляду подачі культурної інформації нас зацікавила пісня Андрія Кузьменка „То є Львів” (лютий 2013 р.). Текст пісні насичений мовними одиницями, у семантиці яких міститься культурна інформація. Пісня пронизана теплими мотивами любові до рідного краю, студентської юності. Текст пісні просякнутий яскравими образами: *Львів, мій колега, вуйко тонуровий; костел на Привокзальній; дівка-Левандівка пахне поїздами...; стара Пекарська, площа Ринок, Стрийський парк, Личаків, Ратуша*. Автор звертається до столиці західної України, як до давнього товариша:

Привіт, *старий*, ти кльово виглядаєш.

Я гордий, що давно вже так і добре тебе знаю...

То є Львів, *мій колега*, про нього різне кажуть...

То є Львів, моє місто, не з простого тіста,
Ліплений роками – друзями й ворогами.
То є Львів *старенький, мудрий, сивий дядько*,
Кожному залишить кавалочок на згадку.

(Пісня „То є Львів”).

Ми у своїй науковій розвідці послуговуватимемося терміном **лінгвокультурема**, оскільки його семантика *поєднує семи мови та культури*.

„**Лінгвокультурема** є стійкою, відтворюваною в етнолінгвістичному соціумі мовною одиницею, яка відображає культурний досвід і ціннісні орієнтири національного суспільства. З цього погляду вона *є надбанням і скарбом нації*” [4, 63]. „**Лінгвокультурема** є органічною і значною за обсягом частиною українського словника, що *несе в собі цивілізаційні здобутки за всю мовну історію українців разом з їх мовними попередниками...*” [4, 66].

Ми виокремили такі типи лінгвокультурем у тексті пісні:

1). **Символічні** лінгвокультуреми або **символіко-предметні**: *Стрийський парк, Криївка, Львівська ратуша, Левандівка, Личаків, Привокзальна, площа Ринок, Сихів*. Ці мовні знаки з культурним змістом виражають особливості світобачення національної лінгвокультури і *сприймаються суспільством як певні символи*.

2). **Тропеїчні** лінгвокультуреми, які в результаті перенесення значень та зміщення смислів здобувають ще й культурологічну сему: *ратуша скучає, шпилем небо дзюрить; вікна запотіли від запахів неділі* (влучні приклади *метафоричного* перенесення значення слова); *дівка-Левандівка пахне поїздами, мостами, переїздами і гострими словами; Ніаноль і Ліворно по-галицьки говорять; Львів... ліплений роками; Сихів в автобусі надихав* (яскраві приклади *метонімічного* перенесення значення слова).

3). **Лінгвокультуреми-фразеологізми** етнічного уснорозмовного походження: *То є Львів, моє місто, не з простого тіста, / Ліплений роками – друзями й ворогами; Неаполь і Ліворно по-галицьки говорять, наші в них погоду роблять; Дівка-Левандівка пахне ... гострими словами.*

4). **Сигніфікативні** лінгвокультуреми: *То є Львів старенький, мудрий, сивий дядько, ... вуйко тонуровий, ... мій колеґа.* Це такі лінгвокультуреми, денотат яких спільний для порівнюваних культур, а сигніфікати відрізняються змістом культурної інформації.

5). **Символічні** лінгвокультуреми **соціально-національної поведінки**, як правило, це формули мовного етикету:

Привіт, старий, ти кльово виглядаєш.

Я гордий, що давно вже так і добре тебе знаю....;

То є Львів, „Бонжороно!” – Неаполь і Ліворно

По-галицьки говорять, наші в них погоду роблять.

Отже, Андрій Кузьменко зумів своєю піснею „Львів то є Львів” показати неповторність міста, його колорит (а це не тільки архітектура), звичаї, частково традиції, мову.

Андрій Кузьменко (Кузьма Скрябін) – лідер гурту „Скрябін” народився 17 серпня 1968 р. у м. Самбір Львівської області. Під пильним наглядом мами, викладача музики, закінчив музичну школу по класу фортепіано. Випускник Львівського державного медичного інституту. З 1988 р. – музикант, вокаліст і автор текстів гурту „Скрябін”. Завдяки своїй творчості та комунікабельності, співак популяризував українську мову не лише на теренах Батьківщини, але й за кордоном, відгукуючись на „наболілі” проблеми сучасної української держави.

У 2005 р. опублікував книгу „Місто, де не ходять гроші”. У 2006 році Кузьменко проявляє себе як талановитий письменник після видання його власної книги-автобіографії „Я, Победа і Берлін”, яка мала шалену

популярність, кілька разів перевидавалась. Того ж року був членом журі літературної премії „Книга року Бі-Бі-Сі”.

Піснями гурту „Скрябін” сучасна молодь заслуховується: і вдвічі приємніше те, що це не тільки українська, а й польська, російська, білоруська, молдавська молодь, і не тільки молодь, а й люди середнього та старшого покоління. Такі пісні як „Старі фотографії”, „Мама”, „Люди, як кораблі” (*Люди, як кораблі, / Кожен пливе, поки хвиля несе / І поки глибока вода, / Глибока і темна до самого дна*); „Місця щасливих людей” (*Можливо, треба було жити, як всі, / А я хотів інакшим бути завжди – / Так скучно плисти по течії з ними... / Можливо, я не дав тобі теплоту / І ти не знаєш погляд через фату. / – Логічно. Як можна було з тим жити?*) – знайомі майже кожному пересічному українцеві і не тільки.

Про талант поетичний і музичний Андрія Кузьменка говорять відгуки вдячної багатомільйонної аудиторії шанувальників багатогранного таланту сучасного митця, бо автор, композитор і виконавець пісень – лідер гурту „Скрябін” – Кузьменко Андрій Вікторович. Честь і хвала йому, що в такий спосіб людина популяризує українське слово.

Читаю відгук українця-патріота: „Хай живе вільна Україна!” на пісню „Еволюція” (із невиданого), яка змушує слухача подумати про сенс життя, замислитись: хто ми і для чого живемо, для чого прийшли у цей світ:

Я довго думав, що я хотів би ще мати,
Чого і скільки по мішках наскладати,
Хто має гроші, той хоче мати їх більше,
Хто має владу, той вже на землю не зійде.
Лий! На на нас воду лий...
Лий! Нам очі промий...
Чи, може, знову нам треба мавпами стати,
Щоби нормально спочатку жити почати?

(Пісня „Еволюція”).

Інший відгук, вочевидь, чоловіка з Росії: „Учу українский... Слезы наворачиваются! Скучаю по тебе Украина, по всем Украинцам! И по тебе, Кузьма!"; відгук на пісню „Старі фотографії”: „Спасибо украинцам за такие песни, респект!"; „Кузьма – молодець, позитивний, доброзичливий, щирий, Скрябін – справжній!"; „Блін, Він безумовно талановитий, ось такі люди повинні бути співаками, у людини талант від Бога: глибокі тексти, чудова музика”; відгук на пісню „Падай”: „Мурашки по шкірі. Клас. Геніально. Шикарно”:

Любов сліпа, сліпий і той, хто любить,
На краю прірви усміхнений стоїш.
Один лиш крок – вона тебе загубить,
За руку візьме і з нею полетиш
Ти кудись вниз.
Любов, як ніч, яка тебе заблудить,
Назад вернутись зовсім не спішиш.
Любов, як сон – ніхто вже не розбудить...
Любов, як сніг – накриє, не почувеш,
В холодний пух заковує серця.
Любов, як дим, вдихни на повні груди,
І якщо зможеш – не видихай.

(Пісня „Падай”).

Серце наповнюється гордістю за Андрія, за нашу українську мову, за нашу багатостраждальну країну, за нас, УКРАЇНЦІ:

В мене є країна, я її любив
За волошки-очі, люди-кораблі.
Я з нею разом півжиття прожив,
Притулившись тілом до теплої землі.

(Пісня „Кинули”).

У тексті пісні „Загублені діти” простежується далекий відгомін шевченківських та франківських мотивів:

Просто їх не хотіли
Ніби мама і ніби тато,
Просто їх загубили
І не хоче їх підібрати
Ніхто, ніхто.
Мама, знайди мене, я тут!
Мама, ще трохи – я помру!
Як нічий собаки,
Лишні люди у нашій схемі,
Плід дурної любові,
Кінець фільму – закрита тема.
З розіп’ятим сердечком
Носить їх по землі бідною,
Люди, бійтеся Бога!
Розберіться самі з собою!

(Пісня „Загублені діти”).

Проста і відверта лірика, без зайвого пафосу і прикрас – це рядки із пісні „Місця щасливих людей”. Адже, що потрібно людині? Звичайнісіньке людське щастя, яке – не в кар’єрі, не в багатстві, а в чомусь потаємному, людських спогадах, які викликають різні почуття; сум і радість одночасно огортають тебе, коли слухаєш цю пісню:

Можливо, треба було жити, як всі,
А я хотів інакшим бути завжди –
Так скучно плисти по течії з ними...
Тягуча павутина зйомних квартир
І дві душі пробиті сотнями дір,
Так страшно, коли не знаєш, що завтра...

А пам'ятаєш
Страшений шторм на Мальдівах,
На фотках ніс обгорілий,
Місця щасливих людей?..
А пам'ятаєш
Старий кабак на Бродвеї,
Цибуля, сир і печеня,
Місця щасливих людей?..

(Пісня „Місця щасливих людей”).

І наостанок хочу згадати слова Андрія Вікторовича Кузьменка: „*То є біда, що в Україні рідна мова не є модною*” і не погодитись із ним: допоки у нашому суспільстві, у нашій непростій країні будуть народжуватись і творити такі яскраві, талановиті постаті, представники нової епохи, нового світогляду, як Андрій Кузьменко, Святослав Вакарчук, Олег Скрипка – справжні Сини своєї держави – українська пісня, українське слово житиме й надихатиме інші народи і нації на подвиги, пробуджуватиме у людині найкращі почуття, думки і сподівання.

Література

1. Русанівський В.М. Семантична глибина слова (з таємниць Шевченкової мови) / В.М. Русанівський // Мовознавство. – 1991. – № 2. – С. 3 – 7.
2. Єрмоленко С.Я. та ін. Літературна норма і практика : монографія / [С.Я. Єрмоленко, С.П. Бирик, Т.А. Коць та ін.] ; за ред. С.Я. Єрмоленко. – Ніжин : ТОВ „Видавництво „Аспект-Поліграф”, 2013. – 320 с.
3. Кузів Л.Б. Нові слова у мові сучасної молодіжної періодики / Л.Б. Кузів // Лінгвістика. – 2009. – № 3 (18). – С. 233 – 241.
4. Мацько Любов. Лінгвокультурологічний аналіз художнього тексту / Любов Мацько // Культура слова. – 2011. – Вип. 75. – С. 56 – 66.